

ВІДГУК
офіційного опонента
кандидата педагогічних наук, доцента
Коробейніка Віталія Анатолійовича
про дисертацію Цуй Луна
**«РОЗВИТОК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ КОЛЕДЖІВ
(НА ПРИКЛАДІ ПРОВІНЦІЇ СИЧУАНЬ)»**,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Актуальність теми дисертації

Актуальність проблеми, обраної дисертантом для дослідження, сумніву не підлягає. Її науково-педагогічне осмислення викликано підвищенням рівня розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань), – тобто тими концептуальними підходами, положення яких є засадничими основами організації сучасної педагогічної системи.

Сучасна підготовка професіоналів у галузі фізичної культури має бути спрямована на формування у них високих професійних компетентностей, які відповідають світовим стандартам. Основними принципами підготовки майбутніх учителів фізичної культури є гуманізація освіти, особистісно-орієнтований підхід, оновлення змісту та форм організації освітнього процесу. Ці принципи визначають побудову тривалого навчального процесу, який базується на застосуванні гнучких засобів і методів, активному впровадженні інноваційних технологій і постійному науковому пошуку. Тому проблема якісної підготовки майбутніх учителів фізичної культури є особливо актуальною. Вона полягає в тому, щоб забезпечити формування у них не лише глибоких знань і достатнього рівня фізичної підготовленості, а й здатності кваліфіковано використовувати набуті за період навчання знання та практичні навички у майбутній праці. Звернення до досвіду КНР зумовлено динамічним розвитком цієї країни, зокрема значними напрацюваннями в напрямі розвитку

професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань).

Наукова новизна одержаних результатів

Даючи оцінку головним здобуткам дисертаційного дослідження, слід зробити акцент на таких результатах, що мають наукову новизну.

По-перше, *вперше*: теоретично обґрунтовано педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань: створення позитивного іміджу професії вчителя фізичної культури, що допоможе залучити до цієї професії найкращих випускників шкіл; розвиток системи наставництва для молодих учителів фізичної культури, що дозволить їм отримати підтримку від більш досвідчених колег і швидше адаптуватися до роботи в школі; забезпечення доступу майбутніх учителів фізичної культури до сучасних інформаційних технологій, що дозволить їм використовувати їх у своїй роботі для підвищення ефективності навчання.

По-друге, *уточнено*: визначення суті поняття «професіоналізм майбутніх учителів фізичної культури», як складний і багатогранний процес, компонентами якого є: *теоретичне навчання* (майбутні вчителі фізичної культури повинні мати глибокі знання з різних галузей фізичної культури, таких як фізіологія, біомеханіка, педагогіка, психологія, методика викладання фізичної культури тощо); *практична підготовка* (майбутні вчителі фізичної культури повинні мати можливість на практиці реалізувати свої теоретичні знання – для цього вони повинні мати можливість пройти стажування в школах, де вони зможуть спостерігати за роботою досвідчених вчителів фізичної культури та практикувати свої навички викладання); *педагогічна майстерність* (майбутні вчителі фізичної культури повинні вміти зацікавити учнів, мотивувати їх до занять фізичною культурою, створити позитивний психологічний клімат на уроках фізичної культури); *сучасні педагогічні технології* (майбутні вчителі фізичної культури повинні вміти використовувати

сучасні педагогічні технології у своїй роботі для створення цікавих і ефективних уроків фізичної культури); зміст структурних компонентів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань: *мотиваційно-ціннісний* (позитивне та вмотивоване ставлення до фізичної культури, розуміти її значення для особистості та суспільства), *змістовий* (знання з фізичної культури, а також з суміжних дисциплін, таких як біологія, медицина, психологія, педагогіка), *процесуальний* (уміння планувати і проводити уроки фізичної культури, оцінювати результати навчання, вміння працювати з дітьми різних віків і з різними рівнями фізичної підготовки; навички роботи в команді, навички самопрезентації, навички тайм-менеджменту та комунікації), *особистісно-рефлексійний* (комунікативність, стресостійкість, емоційна стійкість, креативність, здатність до самонавчання, рефлексія); критерії (мотиваційно-діагностичний, когнітивно-діяльнісний, компетентісно-рефлексійний), показники (мотиви, потреби, інтереси, знання, уміння, навички, здатність адекватно оцінювати власну діяльність, рефлексія) і рівні (високий, середній, низький) розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань.

По-третє, *дістали подальшого розвитку*: форми, методи і засоби розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань.

Вважаємо коректним формулювання зазначених елементів наукової новизни; вони віддзеркалюють відмінності між вже відомими положеннями й орієнтують на результати, яких можна досягти через їх використання на практиці; їх кількість і кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам, що ставляться до дисертацій доктора філософії.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Сформульовані Цуй Луном у дисертації наукові положення, висновки і

рекомендації є логічними, аргументованими, послідовними, змістовними.

Достовірність результатів, що було отримано, підкріплюється: опрацюванням великої кількості джерел, використанням здобувачем сучасних методів дослідження, обґрунтованістю головних положень дослідження, апробацією та впровадженням результатів дослідження у площину практичної діяльності закладів вищої освіти.

Переконливим та змістовним є обґрунтування теми, обраної здобувачем для дослідження. Низка поставлених для вирішення завдань розкриває зміст теми та сприяє реалізації поставленої мети.

Ознайомлення зі змістом дисертації Цуй Луна дає змогу констатувати, що науковий апарат, який було представлено дослідником, вказує на ґрунтовність дослідження.

Вірогідність наукових положень, переконливість висновків та рекомендацій, що було сформульовано, обумовлені чіткою логікою викладення матеріалу, різноманітністю та глибиною опрацювання використаних джерел (412 найменувань).

Зарубіжні видання, включені до джерельної бази (187 найменувань), є свідченням високого рівня опрацювання матеріалу, наукової зрілості та ґрунтовної підготовки автора.

Позитивне враження справляє коректне використання теоретичних (аналіз і узагальнення сучасної філософської, психолого-педагогічної, соціологічної та навчально-методичної літератури, наукових праць та дисертаційних робіт, статей у словникових виданнях з метою з'ясування сучасного стану розробленості проблеми, розкриття її сутності, вибору тих концептуальних ідей, що стали теоретико-методологічним і методичним підґрунтям для окреслення перспектив творчого використання форм, методів та засобів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань в українській системі освіти.

Досягнення поставленої мети й розв'язання завдань, поставлених у

дослідженні, засвідчує аналіз її основних положень. Зміст виконаної роботи відповідає меті та поставленим завданням.

Достовірність результатів дисертації, а також їх обґрунтованість, підтверджується їх оприлюдненням на: міжнародних і українських науково-практичних конференціях, семінарах.

Висновкам, що представлені в дослідженні, властиві достатній рівень повноти, виваженості, логічності та обґрунтованості.

Оцінка змісту та завершеності дисертації

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Її структура є абсолютно виправданою. Побудова основних частин дисертації свідчить про логічність та завершеність викладу матеріалу. Обраний Цуй Луном ракурс дослідження проблеми надає роботі новизни і наукової цінності. Кожний з розділів дисертації характеризується певним внеском у вирішення проблеми підготовки майбутніх вихователів.

У вступі автором дається чітке обґрунтування актуальності проблеми щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань. Мету дослідження сформульовано коректно, вона узгоджена з темою дисертації й корелює із поставленими завданнями. Логічно визначено об'єкт та предмет дослідження. Дано логічну характеристику методам дослідження, що були використані у роботі.

У першому розділі – «Теоретичні основи розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки» – автором схарактеризовано ключовий апарат досліджуваної проблеми, виокремлено характерні особливості розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури; обґрунтовано змістовні складові розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури.

Цуй Лун довів, з чим ми погоджуємося, що професіоналізм майбутніх учителів фізичної культури – складний і багатогранний процес, компонентами якого є: теоретичне навчання (майбутні вчителі фізичної культури повинні мати глибокі знання з різних галузей фізичної культури, таких як фізіологія, біомеханіка, педагогіка, психологія, методика викладання фізичної культури тощо); практична підготовка (майбутні вчителі фізичної культури повинні мати можливість на практиці реалізувати свої теоретичні знання – для цього вони повинні мати можливість пройти стажування в школах, де вони зможуть спостерігати за роботою досвідчених вчителів фізичної культури та практикувати свої навички викладання); педагогічна майстерність (майбутні вчителі фізичної культури повинні вміти зацікавити учнів, мотивувати їх до занять фізичною культурою, створити позитивний психологічний клімат на уроках фізичної культури); сучасні педагогічні технології (майбутні вчителі фізичної культури повинні вміти використовувати сучасні педагогічні технології у своїй роботі для створення цікавих і ефективних уроків фізичної культури).

Психолого-педагогічними особливостями розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань є: важливість формування у майбутніх учителів глибоких теоретичних знань з основ філософії, педагогіки, психології, вікової фізіології, теорії і методики фізичного виховання, основ здоров'я людини, що є фундаментом професійної діяльності вчителя фізичної культури; необхідність розвитку практичних умінь і навичок; формування особистісних якостей, зокрема таких, як любов до дітей, вміння працювати з людьми, відповідальність, дисциплінованість, наполегливість, творчість.

Висновки до першого розділу, сформульовані автором, є коректними. Вони зроблені на основі ґрунтовного дослідження джерельної бази, а також узагальнення, аналізу та систематизації провідних науково-теоретичних положень. Викладені відповідно до змісту розділу, вони відображають результати завдань, що були поставлені у дослідженні.

У другому розділі – «Теоретичне обґрунтування педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки» – обґрунтовано критерії, показники та рівні розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури, теоретично обґрунтовано та визначено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури, які ураховують специфіку підготовки здобувачів освіти за обраною спеціальністю: створення позитивного іміджу професії вчителя фізичної культури, що допоможе залучити до цієї професії найкращих випускників шкіл; розвиток системи наставництва для молодих учителів фізичної культури, що дозволить їм отримати підтримку від більш досвідчених колег і швидше адаптуватися до роботи в школі; забезпечення доступу майбутніх учителів фізичної культури до сучасних інформаційних технологій, що дозволить їм використовувати їх у своїй роботі для підвищення ефективності навчання.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка результативності педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки» описано всі три етапи педагогічного експерименту, висвітлено результати моніторингу рівнів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки, здійснено кількісний і якісний аналіз результатів дослідження.

Загальні висновки є логічними. У них в узагальненому вигляді представлено основні здобутки дисертанта, відображено зміст роботи та висвітлено головні результати дисертаційного дослідження. Вони завершують дисертацію, підкреслюючи її наукову значущість та практичну цінність, що дає змогу стверджувати, що поставлені у дослідженні завдання – виконано, а мету – досягнуто.

Відзначимо, що додатки, які містяться у дисертаційній роботі, увиразнюють та поглиблюють уявлення про її зміст.

Вивчення матеріалів дисертації Цуй Луна дозволяє зробити висновок про те, що підґрунтям отриманих наукових результатів є: вивчення й аналіз різних

підходів, що застосовувались до вирішення зазначеної проблеми; її всебічна розробка; опрацювання великої кількості джерел інформації. Все зазначене дає підстави стверджувати, що мета роботи у процесі виконання дослідження була досягнута, а сама дисертація є завершеною науковою працею.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Згідно з нашими поглядами, результати дисертаційного дослідження Цуй Луна мають теоретичну й практичну значущість. Практична цінність розробок підтверджується їх впровадженням в освітній процес закладів вищої освіти, зокрема: в освітній процес ХНЕУ імені Семена Кузнеця впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичні рекомендації щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань) під час викладання навчальної дисципліни «Моделювання освітньої та професійної підготовки фахівця» (довідка №24/02 від 23.06.2023 р.); в освітній процес Національного університету «Чернігівська політехніка» впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (довідка №12/06 від 23.06.2023 р.); в освітній процес Харківської державної академії культури впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (довідка від 10.05.2023 р.); в освітній процес Педагогічного коледжу Нейцзян (провінція Сичуань) впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичний комплекс для забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури (довідка від 16 червня 2023 року); в освітній процес Нейцзянського професійно технічного коледжу (провінція Сичуань) впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичний комплекс для забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів

фізичної культури (довідка 16 червня 2023 року).

Матеріали дослідження можуть використовуватися в професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти для оновлення змісту лекційних і практичних занять; в організації педагогічної практики; у процесі написання магістерських робіт; у розробці освітніх програм; у створенні навчальних посібників; у системі післядипломної освіти та підвищення кваліфікації учителів.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях

Результати дослідження відображено у 12 одноосібних публікацій, із них: 6 – статей у вітчизняних фахових наукових виданнях, 1 – стаття в періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу (Республіка Польща), 4 – тез доповідей та матеріали наукових конференцій, 1 – стаття в китайському періодичному збірнику наукових праць.

Зазначені публікації відображають основні наукові положення, зокрема ті, які здобувачкою винесено на захист дисертаційної роботи.

Дискусійні положення та зауваження

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Цуй Луна, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження та побажання:

1. У підрозділі 1.1. дисертації автором виокремлено основні шляхи, за якими здійснюється процес розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в КНР, виявлено основні недоліки в реалізації цього процесу, розкрито точки зору різних китайських учених щодо здійснення цього процесу. Позитивно відзначаючи змістовну насиченість цього підрозділу, вважаємо, що

в ньому слід було б більше місця відвести авторському інтерпретуванню й оцінці наведеного матеріалу.

2. Зміст першого розділу дисертації суттєво збагатило б наведення авторських позицій українських науковців щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури, проаналізувати розроблені моделі розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури.

3. На наш погляд, дисертаційна робота набула більшої системності, якби дисертант зробив спробу виявити особливості розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти різних провінцій КНР.

4. У тексті дисертації серед різних методів, форм та засобів роботи, які використовують у КНР для розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури, названо цифрові засоби навчання. Дисертація значно виграла б, якби в додатках автор навів конкретні приклади ситуаційних завдань, які пропонуються студентам під час навчання.

Проте зроблені зауваження суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку результатів представленої дисертаційної роботи.

Висновок. Дисертаційна робота Цуй Луна «Розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань)» є завершеним, оригінальним, самостійним науковим дослідженням. Дослідження виконано здобувачем особисто за актуальною для сучасної науки та практики педагогічної діяльності темою із застосуванням доцільних і адекватних меті та завданням дослідження методів наукового пошуку. Робота характеризується логічністю, послідовністю та обґрунтованістю викладення змісту, містить нові науково обґрунтовані теоретичні та практично значущі результати проведених здобувачкою досліджень, котрі становлять наукову новизну, теоретичне та практичне значення, свідчать про особистий внесок здобувачки в науку, а також достатньо висвітлені в наукових працях.

За своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, теоретичним і практичним значенням, дисертація відповідає спеціальності

011 Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та пп. 6, 7, 8 і 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор Цуй Лун заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
декан факультету фізичного виховання спорту
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди

Віталій КОРОБЕЙНИК

